

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
Рада молодих учених при Міністерстві освіти і науки України
Український державний центр міжнародної освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
МБФ «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики»
Факультет Artes Liberales Варшавського університету
Громадська організація «Інноваційний університет»

Збірник матеріалів
Міжнародного науково-практичного семінару

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ І ВІТЧИЗНЯНІ ПРАКТИКИ

28–29 жовтня 2021 року

Харків 2021

«Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: європейський контекст і вітчизняні практики»: [Текст]: Зб. матер. міжнар. наук.-практ. семінару (Харків, 28-29 жовтня 2021 р.) / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків, 2021. – 132 с.

У збірнику представлені статті, присвячені аналізу кращих європейських та вітчизняних практик здійснення інтернаціоналізація вищої освіти в Україні. Авторами запропоновані матеріали за такими напрямками: визначення шляхів і напрямів інтернаціоналізації Української освіти і науки; дослідження ролі міжнародної діяльності та співробітництва у майбутньому України; аналіз досвіду реалізації програм міжнародної освіти в українських університетах; ознайомлення із специфікою роботи міжкультурних та освітніх центрів.

Для науковців, науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: професор, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди **Ю. Бойчук**; професор, Президент Міжнародного фонду досліджень освітньої політики **Т. Фініков**; доцентка, директорка державного підприємства «Український державний центр міжнародної освіти» **О. Шаповалова**; професор, декан факультету ArtesLiberales Варшавського університету **Р. Сухарський**; професор, професор факультету міжнародних відносин та політичних наук Ягеллонського університету **Б. Шляхта**; професорка, голова Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України **О. Ващук**; професорка, проректорка з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди **С. Бережна**; професор, директор інституту інформатизації освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди **А. Прокопенко**; професорка, завідувачка центру міжнародної, інноваційної і проектної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди **А. Крапівник**; професорка, завідувачка кафедри математики ХНПУ імені Г. С. Сковороди **О. Жерновникова**; професорка, завідувачка кафедри прикладної лінгвістики Волинського національного університету імені Лесі Українки **І. Біскуб**; професорка, декан геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова **В. Яворська**; доцентка, директорка навчально-наукового інституту розвитку академічного потенціалу Донецького національного університету імені Василя Стуса **А. Осмолівська**.

Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол №11 від 22 листопада 2021 року).

© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ	6
<i>А.О.Осмоловська</i> ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЗВО ТА КРАЦІ ПРАКТИКИ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО І ТРЕТЬОГО РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	6
<i>І.П. Біскуб</i> УКРАЇНСЬКИЙ ВИКЛАДАЧ ЗАКОРДОНОМ І ВДОМА: ТРАНСФЕР ДОСВІДУ, НАБУТОГО В ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ	10
<i>С.Я. Касян</i> РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ	14
<i>О.П. Миколенко</i> ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЛІТНЬОЇ ШКОЛИ-ХАКАТОНУ В КАРАЗІНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	19
<i>О.П. Ващук</i> ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ: ПЕРСПЕКТИВИ	21
<i>Краєвська О.А.</i> ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВДОМА – ПРАКТИКА РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ	23
<i>В. І. Меньяло</i> ПІДГОТОВКА ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНІ ПРАКТИКИ	29
<i>S. V. Berezhna, G. O. Krapivnyk</i> THE ROLE OF INTERNATIONALIZATION IN EDUCATION QUALITY CONTINUOUS IMPROVEMENT	34
<i>С.К. Василик, К.Р. Немайкало, А.І. Маракушин, А.С. Сорокіна</i> МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА 2Д З ВИЩОЮ ШКОЛОЮ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В КАТОВІЦЕ: ПЕРЕВАГИ Й ОСОБЛИВОСТІ	37
<i>С.М. Тодорова, М.Р. Мардар</i> ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ	40
<i>М.О. Соколов, Ю.Г. Косенко</i> РОЗВИТОК МОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ	44
<i>В. Поліщук, Л. Буря, Л. Богиня, І. Шкуруній</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ НАПРЯМІВ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	48
<i>Н.О.Пономарьова</i> ІННОВАЦІЇ У ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІЙ РОБОТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ	53

<i>Т.О.Лещенко, В.Г.Юфименко, О.М.Шевченко, М.М.Жовнір</i>	ВІВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ, ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ	58
<i>В. В. Заїчко</i>	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ	64
СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА У МАЙБУТНЬОМУ УКРАЇНИ		71
<i>М.П.Васильєва</i>	ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ З МІЖНАРОДНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	71
<i>О. С. Воронкова, М. Б. Щербинина, Т. М. Шевченко</i>	ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДІА-СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	75
<i>Л.П. Ткаченко</i>	РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА	78
<i>Н. В. Григоренко</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ЯПОНІЇ	80
СЕКЦІЯ 3. ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ		85
<i>О.А. Жерновникова, І.І. Доброскок, Я.В. Цись</i>	МАТЕМАТИЧНА ГРАМОТНІСТЬ – СУЧАСНИЙ ОРІЄНТИР РОЗВИТКУ ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МІЖНАРОДНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ PISA (ДОСВІД ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ ТА УНІВЕРСИТЕТУ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ)	85
<i>Л. Є. Перетяга, О. А. Міщенко, О. Л. Самарська, В. В. Гур'єва</i>	З ДОСВІДУ УЧАСТІ У МІЖНАРОДНОМУ ПРОЕКТІ «МИСТЕЦТВО В ДІЇ. АРТ-ТЕРАПІЯ В ПРАКТИЦІ ПОЛЬСЬКИХ СПЕЦІАЛІСТІВ»	90
<i>N. V. Iukhno</i>	PECULIARITIES OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF MEDICAL STUDENTS IN THE CONDITIONS OF BLENDED LEARNING	96

<i>В.В. Різник, А.В. Опольська, Л.В. Басюк</i>	ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	100
--	--	-----

СЕКЦІЯ 4. МІЖКУЛЬТУРНІ ТА ОСВІТНІ ЦЕНТРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОБУДОВИ СТАЛОГО ПАРТНЕРСТВА 106

<i>О. М. Білик, А. О. Борисова</i>	ЦЕНТР МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	106
------------------------------------	--	-----

<i>Паньок Т. В., Канделакі Т. В., Бреславець Д. О., Глушич Л. О.</i>	ДОСВІД АМЕРИКАНСЬКОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ МЕТОДАМИ ІЗО-ТЕРАПІЇ	111
--	--	-----

<i>І.А. Бикова, О. А. Коваленко</i>	РОЛЬ МІЖКУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ У ПІДВИЩЕННІ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	116
-------------------------------------	---	-----

<i>Паньок Т. В., Дай Чжен, Цзю Дутін</i>	КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ У КНР: НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ	121
--	--	-----

<i>А. Г. Бовтрук, І. А. Сліпухіна, С. М. Меньяйлов, Н. В. Куриленко</i>	ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	128
---	---	-----

*С.К. Василик, К.Р. Немашкало, А.І. Маракушин, А.С. Сорокіна
sergii.vasylyk@hneu.net, hneu.nemashkalo@gmail.com
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна*

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА 2Д З ВИЩОЮ ШКОЛОЮ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В КАТОВІЦЕ: ПЕРЕВАГИ Й ОСОБЛИВОСТІ

Спільна магістерська програма 2Д з Вищою школою управління охороною праці в Катовіце (ВШУОП) діє в ХНЕУ ім. С. Кузнеця з 2016 року. Випускниками програми стали: 16 учасників, які навчались польською мовою, та 15 учасників – англійською мовою, з них 13 – іноземні громадяни. Успіху впровадження програми сприяло декілька чинників:

досвід реалізації в ХНЕУ ім. С. Кузнеця спільних програм з іноземними університетами (Австрія, Франція) [1];

відкритість і готовність партнера до співпраці;

наявність системи документообігу (договорів, шаблонів документів);

гнучкість програми (формування груп студентів із різних університетів, перезарахування предметів);

транспортна доступність (безпересадочний переліт з Харкова);

наявність в ХНЕУ ім. С. Кузнеця програм навчання англійською мовою;

досвід організації роботи з студентами – іноземними громадянами.

Впровадження програми стало продовженням розширення співпраці між університетами в рамках договору в галузі освіти та наукових досліджень. Спочатку між ХНЕУ ім. С. Кузнеця та ВШУОП був укладений договір про співробітництво, який передбачав співробітництво за напрямками:

в галузі освіти (реалізація спільних досліджень за узгодженими напрямками; обмін професорсько-викладацького складу для проведення лекцій, семінарів; вивчення польської мови);

в галузі наукових досліджень (проведення спільних науково-дослідницьких проектів; обмін та публікація результатів досліджень; організація спільних конференцій, симпозіумів);

в галузі культури (проведення презентацій в галузі культури та мистецтва Польщі і України зокрема щодо співробітництва обох університетів).

На основі загального договору укладено договір про реалізацію спільної магістерської програми та угода про реалізацію програми у відповідному році.

При підготовці документів з організації програми доцільно користуватись Рекомендаціями за результатами роботи круглого столу «Подвійні дипломи - співпраця технічних навчальних закладів України і Польщі у галузі освіти» [2]. Партнери мають приділити увагу наступним питанням: узгодження спільної програми; узгодження періоду мобільності; встановлення процедури подачі документів; фінансові питання (витрати учасників, можливість стипендії, звільнення від оплати); процедуру написання (її обсяг, керівництво та оцінка) та проведення захисту дипломної роботи; визначення документів, що видаються по закінченню програми двома закладами [2].

Досвід реалізації програми 2Д свідчить про важливість таких її переваг: вартість програми, адміністрування, терміни і система навчання, перспективи працевлаштування – є суттєво вигіднішим у порівнянні зі звичайною програмою навчання у закордонному університеті;

набуття учасниками програми усіх прав студента Європейського Союзу (студентський квиток польського університету);

можливість стажування в країнах ЄС за програмами Erasmus+ та інших програм, які є у польського партнера;

можливість отримання паралельно двох дипломів – українського та європейського зразків, що обумовлює визнання освітнього ступеню в Україні та країнах ЄС без додаткових процедур;

структура програми, що включає три семестри в Україні та четвертий семестр в Польщі обумовлює відповідність магістерської програми світовим стандартам;

можливість вивчення та удосконалення володіння іноземною мовою професійного спрямування;

підтримка українською мовою у адміністративних питаннях (що було особливо важливим у перші дні запровадження карантину у березні 2020 року).

Програма двох дипломів сприяє розширенню співпраці між університетами.

Польський партнер є співорганізатором міжнародної науково-практичної конференції з менеджменту, яка проводиться в ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Завдяки досвіду проведення відеоконференцій і заходів у 2018-2019 році співробітництво університетів продовжилось навіть в умовах карантинних обмежень.

Завдяки партнерству додаткові можливості отримують також студенти, які не є учасниками програми. Зокрема, українські студенти могли долучитися до он-лайн лекцій і рекомендацій від ВШУОП з особистої безпеки та правильного використання засобів захисту в умовах несприятливої епідеміологічної ситуації. Польська сторона активно приймала участь у заходах до «Днів Європи в Україні» та «Днів кар'єри ЄС», які проводились у ХНЕУ ім. С.Кузнеця у 2020 і 2021 роках.

З 2018 року ВШУОП організовує для науково-педагогічних працівників стажування «Забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах».

Програми двох дипломів дозволяють випускникам розширити кар'єрні можливості, та набути конкурентних переваг в професійній сфері і в досвіді міжкультурного спілкування, а університетам-партнерам сприяти поширенню мови і культури країн та розвитку співпраці.

Список використаних джерел:

1. Программы двойных дипломов - гораздо больше, чем дипломы двух университетов. *Моя карьера*. 2018. № 2 (34). С. 7. URL: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/Moya_karyera_34_2.pdf.

2. Розпочав роботу Форум ректорів вищих технічних навчальних закладів України та Польщі. URL: <https://kpi.ua/2017-04-06>.

УДК 378.4-043.86 : 005.332.4 : 339.94

С.М. Тодорова, М.Р. Мардар
sv.todorova1973@gmail.com

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ

Інтернаціоналізація є важливим напрямом у діяльності університетів, що забезпечує їм місце на міжнародному ринку освітніх послуг шляхом ведення конкурентної боротьби. Серед стимулів розвитку інтернаціоналізації вищої освіти виділяють:

– академічні (розширення доступу до вищої освіти та підвищення її якості; міжнародне визнання і покращення позицій в міжнародних рейтингах);

– економічні (економічний ефект від прямих витрат іноземних студентів, підготовка кваліфікованої кадрів з навичками у сфері міжнародної співпраці);

– політичні (розвиток міжнародної співпраці);

– соціально-культурні (об'єднання провідних науковців та освітян для вирішення глобальних проблем та досягнення сталого розвитку, підвищення рівня міжнародної комунікації).

Необхідно відмітити, що процеси інтернаціоналізації у вищій освіті України поки ще є недостатньо активними, про що свідчать незначна присутність вітчизняних університетів в міжнародних академічних

Наукове видання

Збірник матеріалів

Міжнародного науково-практичного семінару

**ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ І ВІТЧИЗНЯНІ ПРАКТИКИ**

28–29 жовтня 2021 року

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автор

Підписано до друку 23.11.2021 р.